

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 108/09-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. marca 2009 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti L., a. s., B., zastúpenej advokátom JUDr. J. F., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín vo veciach jej podaní z 24. júla 2006 urobených elektronickou formou a podpísaných zaručeným elektronickým podpisom a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti L. P., a. s., vedené pod sp. zn. Rvp 30050/08 až sp. zn. Rvp 31182/08 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 30050/08.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti L., a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnené.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 15. októbra 2008 doručených 1133 sťažností obchodnej spoločnosti L., a. s., B. (ďalej len „sťažovateľka“), v ktorých namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej aj „okresný súd“) vo veciach jej podaní z 24. júla 2006 urobených elektronickou formou a podpísaných zaručeným elektronickým podpisom.

Predmetné sťažnosti sťažovateľky sú na ústavnom súde vedené pod sp. zn. Rvp 30050/08 až sp. zn. Rvp 31182/08, ktorých identifikácia prostredníctvom dátumu podania žaloby, ako aj mena a priezviska žalovaného v konaní pred okresným súdom je uvedená v prílohe tohto uznesenia, ktorá je jeho neoddeliteľnou súčasťou.

Z obsahu sťažností vyplýva, že sťažovateľka prostredníctvom kuriéra podala 24. júla 2006 okresnému súdu 1133 návrhov na vydanie platobných rozkazov, ktorými sa domáhala zaplata peňažných súm od jednotlivých dlžníkov. Návrhy na vydanie platobných rozkazov boli podané podľa § 42 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) elektronickou formou a podpísané zaručeným elektronickým podpisom podľa osobitného zákona.

Sťažovateľka uviedla, že ku dňu podania sťažností ústavnému súdu nevykonal okresný súd v jej veciach žiadny procesný úkon, a preto *„možno s určitosťou tvrdiť, že riešenie sporovej veci stagnuje dva roky“*. Sťažovateľka nebola do dňa spísania sťažností adresovaných ústavnému súdu vyzvaná ani na zaplataenie súdneho poplatku.

Podľa názoru sťažovateľky nie sú konania z hľadiska právnej a skutkovej stránky zložité, ide o spory o zaplataenie relatívne nízkych peňažných pohľadávok osvedčených listinami, ktoré navrhla rozhodnúť v skrátrenom konaní vydaním platobného rozkazu. Sťažovateľka je podľa jej tvrdenia v konaní aktívna a svojím správaním neprispela k prietahom.

Sťažnosť ústavnému súdu sťažovateľka podala bez využitia postupu podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov vzhľadom na to, že príkaz konať v týchto veciach už ústavný súd uložil okresnému súdu v náleze sp. zn. II. ÚS 67/08 zo 14. októbra 2008, ktorým rozhodol, že neprijatím podania sťažovateľky z 24. júla 2006 urobeného elektronickou formou a podpísaného zaručeným elektronickým podpisom bolo porušené jej základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vydal nález, ktorým by vyslovil, že jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v označených veciach bolo porušené. Súčasne žiada, aby jej ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie v sume 20 000 Sk v každej z uvedených vecí (t. j. spolu v sume 22 660 000 Sk), ako aj úhradu trov konania.

K podaným sťažnostiam sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril okresný súd prostredníctvom podpredsedu, ktorý v stanovisku sp. zn. Spr 352/08 z 10. februára 2009 uviedol:

„V predmetnej veci sťažovateľ doručil Okresnému súdu Trenčín dňa 26. 7. 2006 sprievodným listom DVD nosiče, ktoré mali obsahovať návrhy na začatie konania. Súd DVD nosiče sťažovateľovi vrátil s tým, že súd nemá vytvorené podmienky na ich prijatie. Po ich vrátení sťažovateľ už potom DVD nosiče do dnešného dňa nepredložil.

Podaním zo dňa 20. 10. 2008 sťažovateľ oznámil súdu, že nosiče budú predložené medzinárodnému súdu, a preto až do skončenia konania pred týmto súdom nebudú v držbe sťažovateľa.

Pretože súd nemá od sťažovateľa žiadny návrh, nemá v akej veci konať.“

Zo spisu ústavného súdu vedeného pod sp. zn. II. ÚS 67/08 vyplýva, že DVD nosiče s podaniami, ktoré boli pripojené k sťažnostiam, boli okresným súdom vrátené sťažovateľke 7. augusta 2006.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí na ďalšie konanie (mutatis mutandis rozhodnutie sp. zn. III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná ďalšia judikatúra).

1. Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.

V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa u neho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, v súlade s citovaným ustanovením § 31a uvedeného zákona však možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 30050/08 až sp. zn. Rvp 31182/08, a z toho vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky a okresného súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

2. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z obsahu sťažností a zo spisu ústavného súdu v predchádzajúcej sťažovateľkinej veci vedenej pod sp. zn. II. ÚS 67/08 vyplýva, že návrhy sťažovateľky boli okresnému súdu doručené kuriérom 26. júla 2006 v elektronickej podobe v prílohe sprievodného listu.

Okresný súd vrátil v prílohe listu zo 7. augusta 2006 sťažovateľke jej podania (DVD nosiče, na ktorých boli zaznamenané jednotlivé návrhy na začatie konania) späť.

Z dôvodu neprijatia návrhov okresným súdom sa sťažovateľka v záujme ochrany svojich práv obrátila sťažnosťou zo 6. októbra 2006 na ústavný súd, ktorý nálezom sp. zn. II. ÚS 67/08 zo 14. októbra 2008 rozhodol, že postupom okresného súdu bolo porušené jej základné právo zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru v súvislosti s neprijatím uvedených návrhov urobených elektronickými prostriedkami a podpísaných zaručeným elektronickým podpisom a prikázal okresnému súdu v týchto veciach konať podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. V odôvodnení svojho rozhodnutia ústavný súd vyslovil: „(...) *V súlade s týmto príkazom bude povinnosťou okresného súdu opätovne sa zaoberať podaním sťažovateľky z 24. júla 2006 ako návrhom na začatie konania, ktorý bol urobený zákonom ustanovenou formou, a postupovať vo vzťahu k nemu podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, pričom právne účinky tohto podania zostanú zachované s účinnosťou ku dňu jeho podania.*“ Citovaný právny názor je pre okresný súd záväzný (§ 56 zákona o ústavnom súde).

Sťažnosti na prieťahy v konaní proti okresnému súdu doručené ústavnému súdu 15. októbra 2008 sa týkajú identických návrhov.

Namietaná nečinnosť okresného súdu v konaní v období od 24. júla 2006 do 14. októbra 2008 je nevyhnutným dôsledkom toho, že okresný súd odmietol prijať ňou doručené elektronické podania s tým, že nedisponuje potrebnými technickými prostriedkami. Vo vzťahu k tomuto zásahu však sťažovateľka v konaní vedenom ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 67/08 už dosiahla nápravu (nálezom zo 14. októbra 2008) v podobe vyslovenia porušenia jej práv ústavným súdom a v podobe príkazu ústavného súdu adresovaného okresnému súdu, aby o jej návrhoch konal podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (vrátane § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ako aj § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá).

Označené opatrenia na nápravu porušenia ústavnosti v sťažovateľkinej veci možno vzhľadom na okolnosti daného prípadu považovať za primerané a dostatočné. Pokiaľ sťažovateľka žiada v nových sťažnostiach (ktoré sú predmetom tohto konania) kompenzáciu formou priznania primeraného finančného zadosťučinenia s poukazom na uplynuvšiu dobu nečinnosti okresného súdu argumentujúc, že nápravu porušenia jej práv nemožno napraviť obnovením stavu pred ich porušením, a obdobie, počas ktorého trvajú predmetné konania, pre ňu znamená „(...) výrazné obmedzenie(...) vlastníckych práv(...)“ a problémy v podnikateľskej činnosti, považuje ústavný súd sťažnosti za zjavne neopodstatnené.

V posudzovaných konaniach je potrebné prihliadnuť na podstatnú skutočnosť, a to že sťažovateľka žalobami vymáha pohľadávky, t. j. majetkové práva, vo vzťahu ku ktorým nie je originálnym nadobúdateľom. Tieto pohľadávky jej boli postúpené S. Ten sa v konaní, ktoré bolo vedené na prvom stupni konania Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 7 C 144/2006, domáhal žalobou proti sťažovateľke určenia absolútnej neplatnosti právnych úkonov, na základe ktorých malo dôjsť k postúpeniu uvedených pohľadávok, t. j. absolútnej neplatnosti rámcovej zmluvy o postúpení pohľadávok, ako aj určenia neplatnosti ďalších súvisiacich (tzv. realizačných) zmlúv uzatvorených so sťažovateľkou. Výsledok tohto konania mal zásadný význam pre rozhodnutie okresného súdu vo veciach sťažovateľkou uplatňovaných pohľadávok, pretože sa v ňom riešila otázka jej vecnej aktívnej legitimácie týkajúcej sa týchto pohľadávok, vymáhaných na základe elektronických podaní. S. podal Okresnému súdu Bratislava I žalobu o určenie neplatnosti uvedených zmlúv 12. októbra 2006. Túto skutočnosť S. oznámil listom jeho generálnej riaditeľky zo 7. novembra 2006 všetkým okresným súdom Slovenskej republiky, pričom zároveň navrhol prerušenie konaní o návrhoch sťažovateľky.

Bezprostrednou príčinnou pretrvávania stavu právnej neistoty sťažovateľky týkajúcej sa ňou uplatňovaných majetkových práv preto nebola namietaná nečinnosť okresného súdu vo veciach jej elektronických podaní v období od 26. júla 2006 do 14. októbra 2008, ale skutočnosť, že konanie vedené Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 7 C 144/2006, v ktorom sa riešila predbežná otázka dôležitá pre rozhodnutie v sťažovateľkiných veciach a ktoré začalo 12. októbra 2006, bolo právoplatne skončené až 5. novembra 2008.

Vzhľadom na množstvo sťažovateľkiných žalôb a na skutočnosť, že po právoplatnom rozhodnutí o otázke platnosti postúpenia sporných pohľadávok, bolo možné o sťažovateľkou uplatňovaných právach rozhodnúť pomerne rýchlo, treba považovať procesný postup okresného súdu, ktorý o návrhoch sťažovateľky mohol meritórne rozhodnúť až po právoplatnom skončení konania vedeného v prvom stupni Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 7 C 144/2006, za primeraný okolnostiam prerokúvaných vecí.

Na výzvu ústavného súdu z 3. marca 2009 sťažovateľke, aby oznámila, či okresnému súdu doručila návrhy na začatie konania (v elektronickej alebo inej podobe), sťažovateľka 9. marca 2009 oznámila: *„Sťažovateľ bol vzhľadom k stavu, ktorý nastal po rozhodnutí ústavným súdom v jednotlivých konaniach, nútený pokračovať v ochrane svojich legitímnych práv a podať v intenciách Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd sťažnosť na Európsky súd pre ľudské práva. Z uvedeného dôvodu boli DVD nosiče použité ako dôkazné prostriedky a sťažovateľ nimi v súčasnej dobe nedisponuje (...)“* Sťažovateľka zároveň uviedla, že *„(...) Sťažovateľa nemožno zaťažiť skutočnosťou, že porušovateľ disponoval podanými návrhmi neuvážene a bez uplatnenia legitímne očakávaného postupu. Naopak táto skutočnosť musí byť na príťaž porušovateľovi (...)“*.

Sťažovateľka v sťažnosti akcentovala naliehavosť stavu právnej neistoty spôsobenej nečinnosťou okresného súdu zdôrazňujúc svoj aktívny postoj v konaní. O skutočnom záujme sťažovateľky na odstránení jej právnej neistoty v konaniach vedených okresným súdom však nesvedčí jej správanie. Napriek tomu, že sťažovateľka prevzala od ústavného súdu DVD nosiče s elektronickými podaniami ešte 29. októbra 2008, dosiaľ tieto, prípadne podania v inej forme, nedoručila okresnému súdu, čo spochybňuje jej skutočný záujem ako účastníčky konania o ochranu jej práv v konaniach pred okresným súdom a zároveň aj o dosiahnutie účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ktorým je odstránenie stavu jej právnej neistoty.

Intenzita právnej neistoty účastníka konania je spravidla vyjadrená jeho snahou o uplatnenie svojich práv spôsobom, ktorý je orgán rozhodujúci o jeho právach spôsobilý akceptovať, ako aj snahou o využitie všetkých účinných prostriedkov na ich ochranu.

Ústavný súd konštatuje, že vo veciach Okresného súdu Trenčín, ktoré sú predmetom tohto konania, ani nemohlo dôjsť k porušeniu označených základných práv sťažovateľky predovšetkým preto, lebo v týchto veciach neboli opakovane podané žalobné návrhy. Okresný súd teda v napadnutých veciach nemohol začať konať, pretože nedisponuje návrhmi na začatie konania, teda sťažnosť treba považovať už aj preto za zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti dospel ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde k záveru, že sťažnosť sťažovateľky je zjavne neopodstatnená. Z uvedeného dôvodu rozhodol tak, ako to je uvedené v druhom výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. marca 2009